

ದಿಕ್ಕು

ಪ್ರತಿಭಾ ನಂದಕುಮಾರ್

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಿಳಾ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾ ನಂದಕುಮಾರ್ ಸಹ ಒಬ್ಬರು. ಸ್ತ್ರೀ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಇವರ ಕವನಗಳು ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಾಗಿರುವ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತಂದ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ ಇಂದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿ (ಗ್ಲೋಬಲ್ ವಿಲೇಜ್) ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸಂಬಂಧಕ್ಕಿಂತ ಹಣವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಗರೀಕರಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ನಗರದ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಆಹುತಿಯಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮೊದಲಿನ ಚಿತ್ರಣವೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದ ಬದುಕು ಹಣ ಕೇಂದ್ರಿತ ಬದುಕಿನ ಕಡೆ ವಾಲುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳೇ ಅಲುಗಾಡು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿವೆ.

ದಿಕ್ಕು ಪದ್ಯವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ಪದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಯಾರು ಇಲ್ಲದವರು (ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆ ಇಲ್ಲದವರು) ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಜ್ಜಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಚಂದ್ರುವಿನ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾರಿ ನೀನು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಬಂದು ಬಿಡು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಜಿಯು ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾರಿ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಗನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರಿಂದ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಎರಡು

ದೀಪಲಕ್ಷ್ಮಿಯರನ್ನು ಮಾರಲು ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅಜ್ಜಿಯು ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಲೇಖಕಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ದೀಪಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬೆಳಗಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಲೇಖಕಿಯು ಈ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೀಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳಿದ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬೆಳೆದಿರುವ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಹಲವು ಜಂಜಡಗಳನ್ನು ದಿಕ್ಕು ಕವನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುವ ಆಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯ ರಸ್ತೆಯು ಈಗ ಒನ್ ವೇ ಆಗಿದೆ, ಆಲದಮರ, ಕೊಳ ಇವುಗಳ ಹತ್ತಿರ ನನ್ನ ಮನೆ ಇದೆ. ಎಂಬುದಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ ಮನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹೊರಟ ಲೇಖಕಿಯು ಬೆಳೆದಿರುವ ಮಾಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳಿದ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮಾರ್ಕ್‌ನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಎರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ವಿಳಾಸವನ್ನು ತಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಆಟೋ ಚಾಲಕನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ವಿಳಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಈ ವಿಳಾಸವು ಮುಂದಿನ ರೋಡ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನೀವು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ವಿಳಾಸ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿಳಾಸ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಪೋಲೀಸನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅಯ್ಯೋ ತುಂಬಾ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಾ ಇದೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲಿನ ಸಿಗ್ನಲ್‌ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಆದರೆ ಆ ಸಿಗ್ನಲ್ ಅನ್ನು ಲೇಖಕಿ ಹಾದು ಬಂದಿದ್ದರು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಹೊಸ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸೂಪರ್ ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ ಕ್ಲಿನಿಕ್ ಇದೆ ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಈ ವಿಳಾಸ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಲೇಖಕಿ ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಮತ್ತೆ ವಿಳಾಸ ಸಿಗದೆ ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಇದೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್ ನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕರ ಗುಂಪೊಂದು ಎಸ್ ಯು ವಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಕಾರಿನ ತುಂಬ ಬೆವರು ವಾಸನೆಯ ಟೀಶರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಫುಟ್ ಬಾಲ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಂಟೀ ನೀವು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಮನೆ ಜಿಮ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಜಿಮ್ ಯಾವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿಳಾಸ ಸಿಗದೆ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದ ಲೇಖಕಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಪೋಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನಿನ ಸೈಕಲ್ಲಿನ ಸದ್ದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ವಿಳಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಆತನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ. ಮೇಡಂ ನೀವು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವುದು ಹಳೆಯ ವಿಳಾಸ ಅದು ಬದಲಾಗಿದ್ದು ತೊಂಭತ್ತೇಳರ ನಂತರ ತೊಂಭತ್ತೆಂಟು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಳಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ.

ವಿಳಾಸವನ್ನು ಯಾರನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅರ್ಚಕರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಖಂಡಿತ ವಿಳಾಸ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆಲದಮರ, ಅದರ ಪಕ್ಕಾ ದೇವಾಲಯ, ಕೊಳ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ. ಯಾವ ಕೊಳ ಗಿಳ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ. ನೀರೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗಿದೆ. ನಾನು ದಿನನಿತ್ಯ ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಿಲ್ಲಿ ದೇಹ ಪೂರ್ತಿ ನೆನೆಯದ ಸ್ನಾನದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಮನೆಯ ವಿಳಾಸವು ಜೆರಾಕ್ಸ್ ಅಂಗಡಿಯ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ. ಆ ಮನೆಯ ಒಡತಿಯಾದ ಮುದುಕಿಯು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಗ್ಯಾರೇಜಿನ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾಳೆ. ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಸಾಕು ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ. ಎಂದು ಅರ್ಚಕ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ವಿಳಾಸ ತಿಳಿಯದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಲೇಖಕಿಯ ಎದುರುಗಡೆ ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಕೈ ಬೀಸಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ನೋಡಿದರೆ ಅಜ್ಜಿಯ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆಗ ಸುತ್ತಾ ನೋಡಿದಾಗ ಅವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೆ ಜಿಂಕ್ ಶೀಟ್ ಹಾಕಿದ್ದ ಸೂಪರ್ ಸ್ಪೆಶಾಲಿಟಿ ಡಯಾಗ್ನಾಸ್ಟಿಕ್ ಸೆಂಟರ್, ಜಿಮ್ ಪಕ್ಕದ ಹಿಂದೆ ನಂಬರ್ ತೊಂಭತ್ತೇಳು, ಲೈಟಿಲ್ಲದ ಸಿಗ್ನಲ್ ಎದುರಿಗೆ ಬಲಗಡೆ ಗುಂಡಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಹಪ್ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಈಕೆ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಆಲದ ಮರವನ್ನು ಬುಡದ ವರೆಗು ಕತ್ತರಿಸಾಲಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಬುಡ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಸದಾ ನಗುತ್ತಿರುವ ಬಿಲ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯನ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಅದರ ಎದುರುಗಡೆಯೆ ಮನೆಯಿದೆ. ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಈ ಪುರಾತನ ಮನೆಯನ್ನು ಕೆಡವಿ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಂದು ಮಾಲ್ ತಲೆ ಎತ್ತಲಿದೆ ಎಂಬುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.